Malmö stad
Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden

Datum
2026-05-06
Adress
205 80 Malmö
Diarienummer
HVO-2026-289

Yttrande

Till
Kommunfullmäktige

Yttrande över Motion Listbeth Ekström (SD) om stärkt integritet inom äldreomsorgen genom rätt till personal av samma kön STK-2026-78

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden beslutar att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Förvaltningen arbetar med att så långt som möjligt möta den enskildes önskemål, utifrån den enskildes specifika vård- och omsorgsbehov. Förvaltningen utlovar däremot ingen garanti om absolut valfrihet gällande vård- och omsorgspersonalen, och kan därför inte säkerställa en rättighet att alltid få personal av samma kön vid intima vård- och omsorgsmoment. Genom att arbeta med fasta omsorgskontakter bygger verksamheterna kontinuitet och tydliga samtyckesrutiner som minskar betydelsen av kön i mötet.

Yttrande

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden håller med motionären om att värdighet, självbestämmande och delaktighet ska vara grundpelare i nämndens äldreomsorg. Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden prioriterar att enskilda ska leva ett värdigt liv och känna välbefinnande. För att uppnå det behöver samtliga medarbetare i nämndens verksamheter värna och respektera den enskildes rätt till kroppslig integritet, självbestämmande, delaktighet och individanpassning.

I sitt yrkande skriver motionären att målgruppen ska ges rättighet att begära personal av samma kön vid intima vård- och omsorgsmoment. Brukare i nämndens verksamheter har idag rätt att begära personal av samma kön, men nämndens verksamheter kan inte garantera att det är alltid är möjligt att uppfylla brukarens begäran. Förvaltningen utlovar ingen garanti om absolut valfrihet gällande vård- och omsorgspersonalen, och kan därför inte säkerställa en rättighet att alltid få personal av samma kön vid intima vård- och omsorgsmoment. Men även om brukarna inte fritt kan välja sin omsorgspersonal, försöker verksamheterna att tillgodose brukarnas

önskemål så långt det är möjligt utifrån vilken personal som möter den enskildes specifika vårdbehov.

Förvaltningen arbetar med att så långt som möjligt möta den enskildes önskemål, utifrån den enskildes specifika vård- och omsorgsbehov. Genom att arbeta med fasta omsorgskontakter bygger verksamheterna kontinuitet och tydliga samtyckesrutiner som minskar betydelsen av kön i mötet. Brukare har ofta komplexa behov som kräver att personalen har en utbildnings- och erfarenhetsprofil som motsvarar behoven. Förvaltningen arbetar för att brukarna ska uppleva trygghet genom personalens kompetens i kombination med en god relation. Nämndens vård- och omsorgsboenden kommer att gå över från att arbeta med kontaktmannaskap till att arbeta med fasta omsorgskontakter under året.

Om en brukare endast vill få vård och omsorg av kvinnlig personal, försöker förvaltningen att uppfylla önskemålet. Likaså om en brukare inte vill få en insats genomförd av den personalen som erbjuds, av andra personliga skäl. Personalen försöker i första hand att samarbeta med den enskilde för att ge vård- och omsorgsinsatser på ett sätt som känns tryggt och kontrollerat. I andra hand överlåts vårdinsatsen till annan personal.

Alla insatser, inte minst de av intim karaktär, utförs i samarbete med den enskilde utifrån den enskildes önskemål. Om den enskilde inte vill att en insats utförs, oavsett anledning, samarbetar personalen med den enskilde för att hitta alternativa lösningar.

Vilka vård- och omsorgsinsatser som omfattas i motionärens definition av ”intima vård- och omsorgsmoment” framgår inte tydligt i motionen. Olika vård- och omsorgsinsatser av intim karaktär kräver olika mycket tid och ansträngning. Det är exempelvis mycket svårare att garantera kvinnlig personal för stöd vid toalettbesök, som sker väsentligt oftare än exempelvis stöd vid duschning. Det är inte heller möjligt att avvakta med ett toalettbesök tills kvinnlig personal finns tillgänglig, vilket kan vara ett alternativ vid duschning.

Det finns inte någon tillämplig lagstiftning på området idag. Äldre- och socialförsäkringsminister Anna Tenje (M) har meddelat att regeringen vill utreda möjligheten för äldre att välja personal utifrån kön, vilket skulle kunna leda till ändrad lagstiftning som nämnden i så fall behöver förhålla sig till. Det finns inte tillgängliga data om hur många brukare som nyttjar hemtjänst eller vård- och omsorgsboende som idag efterfrågar eller som skulle vara intresserade av att begära personal utifrån kön. Det innebär att det inte heller finns information om huruvida befintlig personal skulle räcka till i äldreomsorgens verksamheter, eller om det skulle bli nödvändigt att genomföra riktade rekryteringar gentemot kön.

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden föreslår kommunfullmäktige, med hänvisning till det som redovisats i ärendet, att anse motionen besvarad.

Ordförande Anders Rubin

Förvaltningschef Sergio Garay

Lisbeth Persson Ekström (SD) och Nichlas Holmgren Gellersten (SD) reserverar sig mot beslutet.

Albin Schyllert (M), Ragnhild Ståleker (M) och Kay Wictorin (C) reserverar sig mot beslutet.

Joel Laguna Ascacivar (L) lämnar ett särskilt yttrande.